

Raadsvoorstel

Datum Raadsvergadering:

Agenda nr:

Onderwerp: Regiovisie Jeugd West-Brabant West 2026-2030

Portefeuillehouder(s) Wethouder Verwijmeren

Van: Iris Talboom

Telefoonnummer: 0639655929

Email: iris.talboom@etten-leur.nl

Aan de leden van de raad.

Voorstel

Aan de gemeenteraad wordt voorgesteld om:

- De Regiovisie Jeugd West-Brabant West 2026–2030 vast te stellen, zodat de gemeenteraad het regionale inhoudelijke kader voor de komende periode bepaalt.

Inleiding

Dit is een regionaal voorbereid collegevoorstel en ligt gelijktijdig voor ter behandeling bij alle colleges in jeugdhulpregio West-Brabant West (WBW).

Sinds 2015 werken de negen gemeenten in WBW samen aan de uitvoering van de Jeugdwet. Deze samenwerking heeft geleid tot een stevig regionaal jeugdstelsel waarin nabijheid, samenwerking en kwaliteit centraal staan. Met de nieuwe regiovisie 2026–2030 bouwen de gemeenten voort op de koers en resultaten van de vorige visie en leggen zij de gezamenlijke ambities voor de komende jaren vast.

De maatschappelijke en financiële druk op de jeugdzorg blijft echter groot. Om de zorg voor onze jeugd toekomstbestendig te houden, is het nodig koersvast te blijven én door te ontwikkelen. De regiovisie 2026–2030 'Handel alsof het je eigen kind is' vormt hiervoor het gezamenlijke kompas. De visie bouwt voort op de waarden die de regio eerder heeft vastgesteld, en scherpt deze aan voor de komende jaren.

Bij de totstandkoming van deze regiovisie is bewust gekozen voor een proces waarin de brede praktijk

van jeugdhulp en onderwijs is betrokken. In de reeds bestaande Initiatiefgroep Jeugd werkten vertegenwoordigers uit het hele stelsel mee: aanbieders van laagcomplexiteit hulp, zowel grote als kleine aanbieders, alle hoogcomplexcombinaties, de pleegzorgaanbieder, de Gecertificeerde Instelling, een ervaringsdeskundige, de samenwerkingsverbanden PO en VO en partners uit de sociale basis. Hun kennis, signalen en praktijkervaring vormden een belangrijk fundament onder de keuzes die in deze regiovisie zijn gemaakt.

Door deze brede samenstelling kon vanaf het begin worden getoetst wat in de praktijk werkt, waar knelpunten ontstaan en welke ontwikkelingen regio-breed aandacht vragen. De input uit de Initiatiefgroep Jeugd heeft ertoe geleid dat de visie niet alleen ambitieus en toekomstgericht is, maar óók herkenbaar en uitvoerbaar voor alle partners die samen het jeugdhulpstelsel dragen. Daarnaast is de regiovisie afgestemd met onderwijspartners (waarbij Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) is gevoerd met de bestuurders van de regionale samenwerkingsverbanden). Ook is via regionale bijeenkomsten meegedacht en meegewerkt aan de totstandkoming van de visie door de adviesraden sociaal domein en door de gemeenteraden, waarbij een afvaardiging van raden en adviesraden uit alle negen gemeenten was vertegenwoordigd.

De regiovisie beschrijft hoe we als negen gemeenten, samen met jeugdigen en ouders, onze partners in onderwijs, zorg, veiligheid en de sociale basis, werken aan een sterk, eenvoudig en mensgericht jeugdhulpstelsel. We blijven inzetten op normaliseren, preventie en samenwerking dichtbij gezinnen, zodat kinderen en jongeren zoveel mogelijk gezond en veilig kunnen opgroeien in hun eigen omgeving.

In deze nieuwe fase richten we ons op drie hoofdlijnen:

1. Waarom we samenwerken: omdat geen enkele gemeente of partner het alleen kan – samen houden we het stelsel sterk, betaalbaar en mensgericht.
2. Waaraan we samenwerken: het versterken van de sociale basis, het verbinden van onderwijs en jeugdhulp, het verbeteren van samenwerking en veiligheid.
3. Hoe we samenwerken: vanuit vertrouwen, gelijkwaardigheid en met een stevig governancekader waarin de toekomstige Gemeenschappelijke Regeling Jeugdzorg West-Brabant West (GR) de samenwerking structureel borgt.

De regiovisie is daarmee het strategische kader voor de verdere uitvoering van de Jeugdwet in West-Brabant West. Ze vormt de inhoudelijke basis voor de toekomstige GR en de meerjarige uitvoeringsagenda. De lokale paragrafen en de meerjarige uitvoeringsagenda worden in het eerste kwartaal van 2027 ter besluitvorming aangeboden. In de lokale paragraaf wordt beschreven hoe de gemeente Etten-Leur hieraan lokaal invulling geeft.

Beoogd effect en evaluatie:

Met deze regiovisie leggen de negen gemeenten van West-Brabant West vast welke richting zij samen hanteren voor de samenwerking in de jeugdhulpregio. Het doel is een duidelijk en gedeeld kader, zodat alle partners werken vanuit dezelfde uitgangspunten. De visie helpt om de samenwerking in de regio te versterken en om afspraken en verwachtingen helder te maken. Daarbij richt de regiovisie zich op een aantal centrale doelen: meer normaliseren en preventie, een stevige sociale basis, een duidelijke en herkenbare toegang via de Stevige Lokale Teams, betere samenwerking met onderwijs

en partners, en het borgen van veiligheid in één samenhangend netwerk. Deze pijlers vormen samen het kompas voor 2026–2030, zodat jeugdigen en gezinnen tijdig passende hulp krijgen en het stelsel eenvoudiger, voorspelbaarder en beter uitvoerbaar wordt.

Argumenten

1.1 Wettelijke verplichting en kader voor regionale samenwerking

Het vaststellen van een regiovisie is vanaf 1 januari 2026 een wettelijke verplichting vanuit de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg en de Hervormingsagenda Jeugd. Met deze regiovisie sluiten de gemeenten in WBW aan bij de landelijke kaders voor het jeugdstelsel: de Jeugdwet maakt gemeenten verantwoordelijk voor een goed functionerend stelsel en voor passende, tijdige en toegankelijke hulp; de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg verplicht regio's tot één gezamenlijke regiovisie, een Gemeenschappelijke Regeling en regionale sturing op de beschikbaarheid van specialistische jeugdzorg; de Hervormingsagenda Jeugd geeft richting aan normaliseren, preventie, eenvoud en betere samenwerking, waarbij de bijbehorende eisen van de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) zorgen voor duidelijke normen voor governance, indicatoren, PDCA-sturing en een meerjarig financieel kader. De regiovisie sluit daarnaast aan bij het Richtinggevend Kader voor toegang, lokale teams en integrale dienstverlening (VNG, 2024), dat gemeenten handvatten geeft voor het versterken van de basis en de samenwerking rond kinderen en gezinnen. Daarnaast sluit de visie aan bij het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, dat inzet op één netwerk rondom het gezin en een samenhangende veiligheidsaanpak, en bij de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) die gemeenten verplicht tot professioneel en voorspelbaar opdrachtgeverschap. Tot slot is de Wet Aanpak Meervoudige problematiek Sociaal domein (WAMS) relevant, omdat deze wet vraagt om betere samenwerking rondom gezinnen met meervoudige problemen. De regiovisie ondersteunt deze samenwerking door gezamenlijke uitgangspunten en duidelijke afstemming in de regio.

De concrete uitwerking van alle wettelijke verplichtingen – waaronder indicatoren, monitoring, PDCA en de inrichting van regionale sturing – wordt opgenomen in de meerjarenuitvoeringsagenda. Daarmee voldoet de regio aan de eisen uit de AMvB, de Hervormingsagenda Jeugd en de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg.

1.2 Voortbouwen op een sterke en koersvaste samenwerking

De negen gemeenten in West-Brabant West werken sinds 2015 succesvol samen aan de uitvoering van de Jeugdwet. Met de regiovisie 2026–2030 wordt deze samenwerking voortgezet en verder versterkt. De regio heeft zich ontwikkeld tot een robuuste en erkende jeugdhulpregio, wat bijdraagt aan continuïteit, kwaliteit en stabiliteit. De vaststelling van deze regiovisie in de huidige bestuursperiode waarborgt bestuurlijke continuïteit en maakt het mogelijk dat de nieuwe colleges en raden vanaf 2026 direct kunnen voortbouwen op een gezamenlijk vastgesteld kader. De meerjarenuitvoeringsagenda zal de concrete vertaling zijn van deze regiovisie. Hiermee wordt focus aangebracht in de verschillende thema's en uitdagingen.

1.3 De regiovisie biedt richting en samenhang

De regiovisie vormt het strategische kader voor de periode 2026–2030 en geeft richting aan de uitvoering van de Jeugdwet, de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Door één kompas en gezamenlijke uitgangspunten te hanteren, werken gemeenten en partners eenduidig samen aan een toegankelijk en toekomstbestendig stelsel. De gekozen looptijd van vijf jaar – tot en met 2030 – zorgt ervoor dat de visie de komende collegeperiode volledig kan overbruggen. Hiermee blijft de koers stabiel en kunnen nieuwe bestuurders tijdig betrokken worden bij de volgende herijking.

1.4 Aandacht voor betaalbaarheid, beschikbaarheid en kwaliteit

Het nieuwe kompas helpt om de balans te bewaren tussen wat lokaal nodig is en wat regionaal georganiseerd wordt. Door samen keuzes te maken over preventie, inkoop en inzet van specialistische jeugdhulp, wordt de druk op het systeem verminderd en de kwaliteit van zorg beter geborgd.

1.5 Versterking van de sociale basis en de lokale teams

De regiovisie legt nadruk op preventie en vroegsignalering via de Stevige Lokale Teams en samenwerking met onderwijs en partners in de sociale basis. Daarmee komt passende hulp dichterbij gezinnen en kan zwaardere zorg worden voorkomen.

1.6 Duidelijke governance en toekomstgerichte samenwerking

Met de voorbereiding van de toekomstige GR wordt de regionale samenwerking structureel geborgd. Dit zorgt voor duidelijke verantwoordelijkheden, gezamenlijke sturing en duurzame uitvoering van de regiovisie. De regiovisie fungeert tevens als inhoudelijke onderlegger voor de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling Jeugdzorg West-Brabant West. De GR verwijst naar deze visie als basis voor gezamenlijke besluitvorming, sturing en verantwoording. Daarnaast is het aangaan van een GR een wettelijke verplichting.

Alternatieven/varianten

Er zijn geen realistische alternatieven. We zijn als gemeenten verplicht om een regiovisie vast te stellen vanuit wettelijke kaders, zoals benoemd in dit voorstel. Het verlengen van de vorige regiovisie kan niet omdat de huidige visie niet meer voldoet aan de landelijke afspraken en nieuwe wettelijke kaders.

Kanttekeningen en risico's

Breed en ambitieus kader

De regiovisie 2026–2030 omvat verschillende thema's en opgaven. Dat bevordert de integraliteit, maar brengt ook het risico met zich mee dat de focus verwatert. Niet alle onderdelen zijn even snel uitvoerbaar of even zwaar voor elke gemeente. Daardoor kan het uitdagend zijn om prioriteiten te stellen, resultaten te meten en bestuurlijk zichtbaar te maken wat de visie concreet oplevert binnen de looptijd.

Beperkte uitvoeringstijd

Vanwege de beperkte tijd is participatie van ouders en jeugdigen bij de totstandkoming van de visie nog beperkt geweest. In de visie zelf is daarom opgenomen dat deze doelgroep structureel betrokken wordt bij de uitvoering en monitoring van de visie vanaf 2026. Een gezamenlijke meerjarenuitvoeringsagenda helpt focus aan te brengen, maar vraagt voortdurende afstemming tussen regio en lokaal niveau.

Financiële druk en onzekerheid

Hoewel de regiovisie inzet op betaalbaarheid en een duurzaam stelsel, blijven de structurele financiële tekorten in de jeugdhulp een belangrijk aandachtspunt. De kosten van specialistische zorg stijgen, terwijl de middelen beperkt blijven. De visie zelf lost dit niet op, maar biedt wel een kader om gezamenlijk te sturen op doelmatigheid en preventie. Er blijft echter spanning bestaan tussen de gewenste kwaliteit van zorg en de financiële ruimte die gemeenten hebben.

Toelichting

De vaststelling van de Regiovisie Jeugd West-Brabant West 2026–2030 heeft geen directe financiële consequenties. De regiovisie is een richtinggevend document dat de gezamenlijke koers van de negen gemeenten vastlegt. Eventuele financiële gevolgen ontstaan pas bij de uitvoering van de regionale en lokale opgaven, zoals die worden uitgewerkt in de meerjarenuitvoeringsagenda en de lokale paragrafen.

Eventuele uitvoeringskosten worden via reguliere begrotingsmomenten ingebracht en afgestemd binnen de samenwerking van de regio West-Brabant West. De regiovisie vormt tevens de inhoudelijke basis voor de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling Jeugdzorg WBW.

De financiële inbedding van die regeling - inclusief verdeling van middelen, taken en verantwoordelijkheden - wordt afzonderlijk aan de colleges en raden ter besluitvorming voorgelegd.

Duurzaamheid

People: De regiovisie draagt bij aan duurzame ondersteuning voor jeugdigen doordat gemeenten samen werken aan duidelijke en stabiele afspraken. Dit voorkomt versnippering en helpt om middelen doelmatig in te zetten.

Planning

Na besluitvorming door het college en de gemeenteraad van Etten-Leur en de overige colleges en raden binnen de regio West-Brabant West treedt de Regiovisie Jeugd West-Brabant West 2026–2030 in werking. In 2026 wordt een gezamenlijke meerjarenuitvoeringsagenda opgesteld waarin de regionale ontwikkelthema's uit de visie worden vertaald. Daarnaast wordt er een lokale paragraaf uitgewerkt per lokale gemeente waarin de koppeling wordt gelegd tussen de regionale koers en de lokale prioriteiten. Over de voortgang wordt jaarlijks gerapporteerd via de bestuurstafel sociaal domein WBW en in de reguliere P&C-cyclus.

Communicatie en participatie

Na vaststelling wordt de regiovisie gepubliceerd op de gemeentelijke website en gedeeld via de communicatiekanalen van de regio West-Brabant West.

Doel van de communicatie is om partners, inwoners en professionals te informeren over de nieuwe koers en samenwerking in de jeugdhulpregio.

Bijlagen

Etten-Leur, 16 december 2025

burgemeester en wethouders,

N.J. (René) Reijngoudt
gemeentesecretaris

drs. M.C. (Marina) Starmans-Gelijns
burgemeester